

Lägst

**invandring
i Europa**

Sverigedemokraterna

Innehåll

Innehåll	1
Asylagstiftning på den rättsliga miniminivån enligt EU-rätten	2
Skyddsgrundsdirektivet (2011/95/EU)	4
Sökandens skyldigheter, art. 4.1 och 4.5	4
Flyktingstatus för självförvårdade sur place-skäl, art. 5.3	4
Tidsbegränsad skyddsstatus samt återkallelse, art. 13–14, 18–19	5
Tvingande återkallande av och vägran att bevilja flyktingstatus vid brottslighet och fara, art. 14.4–5	5
Vägran att bevilja, och återkallelse av, status som subsidiärt skyddsbehövande, vid brottslighet, art. 17.3 och 19.2	6
Tvingande avlägsnande av flyktingar, och vägran att bevilja samt återkallelse av uppehållstillstånd, vid brottslighet och fara, art. 21	6
Upphållstillstånd för anhöriga i hushållsgemenskap, art. 23.5	7
Upphållstillstånd för skyddsbehövande, PUT, art. 24	7
Upphållstillståndstid för anhöriga, at. 24.1	7
Begränsat socialt stöd till alternativt skyddsbehövande, art. 29	8
Asylprocedurdirektivet (2013/32/EU)	9
Implicit återkallande av asylansökan, art. 6.2 och 28	9
Skyldigheter för sökanden, art. 13	9
Rätten till offentligt bekostat rättsligt ombud, art. 20–21	10
Påskyndade, gräns- och transitförfaranden, art. 31.8 och 43	11
Ogrundade ansökningar, första asylland och säkert tredjeländ, art. 33.2, 35 och 38	11
Europeiska säkra tredjeländer, art. 39	12
Besvärstid, art. 46	12
Mottagandedirektivet (2013/33/EU)	13
Bosättning- och rörelsefrihet, art. 7	13
Möjligheten till förvarstagande, art. 8	13
Förvarstagnas rätt till kostnadsfritt rättsligt biträde, art. 9.7–9	14
Villkor för förmåner, art. 17	14
Inskränkandet av förmåner, art. 20	15
Rätten till offentligt bekostat rättsligt bistånd och biträde, art. 26.3–5	15
Familjeåterföreningsdirektivet (2003/86/EG)	16
Familjeåterförening för alternativt skyddsbehövande, art. 3.2 c	16
Definitionen av familjer, art. 4.1	16
21-årsgräns, art. 4.5	17
Försörjningskrav, art. 7.1	17
Integrationsåtgärder, art. 7.2	18
Etablerade familjeband före inresa, art. 9.2	18

Rapport

Asyllagstiftning på den rättsliga miniminivån enligt EU-rätten

Denna rapport är en genomgång av EU:s asylrätt i förhållande till svensk lagstiftning. Fokus ligger på frågan hur svensk rätt går utöver den rättsliga miniminivån enligt EU-rätten. Genomgången är inte uttömmande, utan ger endast en översikt. Genomgången sker direktiv för direktiv, och i princip i artikelordning.

30 förslag för en asyllagstiftning på den rättsliga miniminivån enligt EU-rätten

1. Sverige måste fullt ut införa en skyldighet för asylsökande att styrka sina asylskäl.
2. Det måste bli möjligt att vägra ge asyl till den som själv skapat sina asylskäl.
3. Skyddsstatus måste göras tidsbegränsat, så man kan vägra att förnya det.
4. Återkallelse av skyddsstatus måste göras tvingande i samtliga fall i EU-rätten.
5. Möjligheten att vägra alternativ skyddsstatus vid brottslighet måste införas.
6. Möjligheten att avvisa flyktingar vid brottslighet måste införas.
7. Rätten till familjeåterförening inom hushållsgemenskapen skall avskaffas.
8. PUT skall avskaffas.
9. Uppehållstillståndstiden för anhöriga skall ned till minimum: ett år.
10. Alternativt skyddsbehövandes rätt till socialt stöd skall begränsas.
11. Bestämmelser om implicit återtagande av asylansökan måste införas.
12. Bestämmelser om asylsökandes skyldigheter måste införas fullt ut.
13. Rätten till offentligt bekostat rättsligt ombud och bistånd skall begränsas.
14. Påskyndade, gräns- och transitförfarande skall införas i svensk rätt.
15. Bestämmelserna om första asylland och säkra tredjeländer skall införas fullt ut.
16. Bestämmelserna om europeiska säkra tredjeländer skall införas.
17. En kortare besvärstid skall införas i asylärenden.
18. Asylsökandes rörelse- och bosättningsfrihet skall begränsas.
19. Möjligheten att taga asylsökande i förvar skall förtydligas och skärpas.
20. Förvarstagnas rätt till kostnadsfritt rättsligt bistånd och biträde skall begränsas.
21. Villkoren för asylsökande att ta emot förmåner skall skärpas.
22. Asylsökande skall bli återbetalningsskyldiga om de ljugit om sina tillgångar.
23. Alla möjligheter att inskränka förmåner för asylsökande skall införas.
24. Rätten till rättsligt bistånd och biträde vid överklagan skall begränsas.
25. Alternativt skyddsbehövandes rätt till familjeåterförening skall avskaffas.
26. Definitionen av familjen skall begränsas till EU:s striktaste definition.
27. En 21-årsgräns skall införas fullt ut vid familjeåterförening.
28. Försörjningskraven skall skärpas: både inkomst och sjukförsäkring.
29. Krav på integrationsåtgärder för familjeåterförening skall införas i lag.
30. Möjligheten till familjeåterförening vid nyetablerade relationer skall avskaffas.

Skyddsgrundsdirektivet (2011/95/EU)

Skyddsgrundsdirektivet (Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/95/EU av den 13 december 2011 om normer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ska anses berättigade till internationellt skydd, för en enhetlig status för flyktingar eller personer som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande, och för innehållet i det beviljade skyddet (omarbetning)) benämns ibland det "omarbetade skyddsgrundsdirektivet", eftersom det finns ett tidigare skyddsgrundsdirektiv (Rådets direktiv 2004/83/EG av den 29 april 2004 om miniminormer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer skall betraktas som flyktingar eller som personer som av andra skäl behöver internationellt skydd samt om dessa personers rättsliga ställning och om innehållet i det beviljade skyddet). Nedan avses alltid det omarbetade direktivet, om det inte särskilt angivs.

Sökandens skyldigheter, art. 4.1 och 4.5

Av artikel 4.1 framgår att medlemsstaterna får betrakta det som den sökandes skyldighet att så snart som möjligt lägga fram alla faktorer som behövs för att styrka ansökan om internationellt skydd. Noteras bör rekvisitet "styrka", som är ett relativt högt satt krav, jämfört med exempelvis "göra sannolikt".

Av artikel 4.5 framgår att medlemsstaterna skall bortse från detta beviskrav om en rad krav tillgodoses: Sökanden har gjort en genuin ansträngning för att styrka sin ansökan, alla relevanta faktorer som den sökande förfogar över har lagts fram och en tillfredsställande förklaring har lämnats till varför andra relevanta faktorer saknas, sökandens uppgifter befinns vara sammanhängande och rimliga och strider inte mot tillgänglig specifik och allmän information som rör den sökandes ärende, sökanden har ansökt om internationellt skydd så tidigt som möjligt, såvida inte sökanden kan framföra goda skäl till varför han eller hon inte gjort det, och sökandens allmänna trovärdighet är fastställd.

Inga av dessa krav har implementerats i svensk lagstiftning. När det gamla direktivet genomfördes i svensk rätt 2011 ansåg dåvarande Alliansregeringen att kraven redan var tillgodosedda i svensk förvaltningsrätt.¹ För att öka tydligheten för utlänningar som vill söka asyl i Sverige, och för svensk asyllagstiftning skall närma sig den rättsliga miniminivån enligt EU-rätten, bör bestämmelser om sökandens skyldigheter införas i lag.

Flyktingstatus för självförvållade sur place-skäl, art. 5.3

Av artikel 5.3 framgår att en medlemsstat får besluta att en sökande som lämnar in en efterföljande ansökan normalt inte skall beviljas flyktingstatus om risken för förföljelse grundar sig på omständigheter som den sökande genom eget beslut har skapat efter att ha lämnat ursprungslandet. Det rör alltså så kallade sur place-skäl, som ofta uppstått eller i detta fall skapats här i mottagandelandet. Vanliga sådana skäl i Sverige i dag är konvertitärenden och HBT-ärenden, där sökande som annars skulle fått avslag istället anför att de konverterat eller blivit homosexuella. Dessa ärenden är mycket svåra att avgöra, och omgärdas av mycken kontrovers. Ofta räcker det att personer i hemlandet fått höra att sökanden exempelvis offentligt avsat sig islam, eller ingått en homosexuell relation, för att skydds-skäl skall vara för handen.

¹ Prop. 2009/10:31, s. 129.

Sverige har inte implementerat denna möjlighet, eftersom den dåvarande Alliansregeringen inte ansåg det nödvändigt. Det innebär att Sverige erbjuder asyl till fler utlänningar än nödvändigt, i fall där asylsökanden själv kan skapa asylskäl. För att Sveriges asyllagstiftning på allvar skall ligga på den rättsliga miniminivån enligt EU-rätten bör möjligheter att vägra asyl till asylsökande som själva skapat asylskälen efter att de lämnat ursprungslandet, införas i svensk rätt.

Tidsbegränsad skyddsstatus samt återkallelse, art. 13–14, 18–19

Av artiklarna 13 och 18 framgår att medlemsstaterna skall bevilja sökanden status som flykting eller subsidiärt skyddsbehövande. Av artiklarna 14 och 19 framgår att medlemsstaterna skall "återkalla, upphäva eller vägra att förnya" denna status i vissa fall.

Sverige hade redan sedan 1980 års utlänningslag institutet "flyktingförklaring", som dock inte tidsbegränsades, delvis för att flyktingar i princip alltid erhöll permanenta uppehållstillstånd. Vid implementeringen av direktivet skrev regeringen helt enkelt att statusförklaringar inte föreslås vara tidsbegränsade och något behov av att införa bestämmelser om förnyelse av flyktingstatus föreligger därför inte.²

När det gäller frågan om återkallelse av skyddsstatus förklarade regeringen att sådana ärenden endast anhängiggörs när det behövs, exempelvis i samband med ett ärende om utvisning på grund av brott. Migrationsverket bedriver ingen efterforskande verksamhet, och regeringen anser att direktivets tvingande bestämmelser om återkallelse "kan inte rimligen anses innebära att medlemsstaterna är skyldiga att fortlöpande följa upp och på eget initiativ pröva om förutsättningar för flyktingskap alltjämt föreligger".

Om skyddsstatus istället gjordes tidsbegränsad, lämpligen i överensstämmelse med tiden för det i normalfallet tidsbegränsade uppehållstillståndet, skulle Sverige i högre utsträckning efterleva direktivets, och därmed EU-rättens miniminivå. Det skulle också innebära att Sverige bättre följde upp tidigare beviljad skyddsstatus, och därmed också bättre efterföljde den tvingande återkallelsebestämmelsen.

Tvingande återkallande av och vägran att bevilja flyktingstatus vid brottslighet och fara, art. 14.4–5

Av artikel 14.4 framgår att medlemsstaterna får återkalla, upphäva eller vägra att förnya flyktingstatus om det finns skälig anledning att betrakta sökanden som en fara för säkerheten i den medlemsstat där han eller hon befinner sig, eller en samhällsfara i medlemsstaten i fråga med hänsyn till att han eller hon genom en lagakraftvunnen dom har dömts för ett synnerligen allvarligt brott. Av artikel 14.5 framgår att flyktingstatus under dessa förutsättningar också får vägras.

Vid implementeringen valde regeringen att endast införa bestämmelserna i begränsad form, dels som fakultativa (får, inte skall återkalla), dels genom en ändrad formulering. Medan direktivet talar om "skälig anledning att betrakta vederbörande som en fara för säkerheten i den medlemsstat där han eller hon befinner sig", blev regeringens förslag "har bedrivit verksamhet som inneburit fara för rikets säkerhet och det finns anledning att anta att han eller hon skulle fortsätta verksamheten här". Det rör sig alltså om både högre beviskrav, fler

² Prop. 2009/10:31, s. 114.

rekvisit (verksamheten måste fortsätta), och ändrade rekvisit (säkerhet i allmänhet blir hela rikets säkerhet). Skälet var delvis en anpassning till redan existerande svensk rätt kring avlägsnande av flyktingar.³ Ändringen innebar också att Sverige avvek från flyktingkonventionens andemening.

För att Sverige skall kunna ligga på den rättsliga miniminivån enligt EU-rätten måste denna möjlighet till tvingande återkallelse implementeras fullt ut, med striktast möjliga formuleringar.

Vägran att bevilja, och återkallelse av, status som subsidiärt skyddsbehövande, vid brottslighet, art. 17.3 och 19.2

Av artikel 17.3 framgår att medlemsstaterna får anse att en sökande inte uppfyller kraven för att betraktas som subsidiärt skyddsbehövande om sökanden begått brott som skulle ge fängelsestraff i medlemsstaten, och sökanden lämnade hemlandet för att undkomma påföljder för detta. Av artikel 19.2 framgår att status som subsidiärt skyddsbehövande även får återkallas i dessa fall.

Vid implementeringen av direktivet valde regeringen att inte införa bestämmelsen i svensk lag, utan någon särskild motivering. Möjligheten bör införas för att Sverige skall ligga på den rättsliga miniminivån enligt EU-rätten när det gäller asyltagstiftningen.

Tvingande avlägsnande av flyktingar, och vägran att bevilja samt återkallelse av uppehållstillstånd, vid brottslighet och fara, art. 21

Av artikel 21.1 framgår att medlemsstaterna skall respektera principen om *non-refoulement*, alltså att inte avlägsna en utlänning till en plats där hans liv eller hälsa är hotad, *refoulering*. Av art 21.2 framgår att medlemsstaterna får avvisa en flykting, vare sig denne formellt erkänts eller ej, om det finns skälig anledning att betrakta flyktingen som en fara för säkerheten i den medlemsstat där han eller hon befinner sig, eller sökanden utgör en samhällsfara i medlemsstaten i fråga med hänsyn till att han eller hon genom en lagakraftvunnen dom har dömts för ett synnerligen allvarligt brott. Av 21.3 framgår att man i dessa fall också får återkalla, upphäva och vägra förnya eller bevilja uppehållstillstånd.

Precis som när det gällde reglerna för återkallelse av status som subsidiärt skyddsbehövande, ovan, har dessa bestämmelser endast i begränsad omfattning implementerats i svensk rätt. Det finns till exempel ingen bestämmelse om att avvisa flyktingar som utgör en sådan fara som beskrivs i direktivet. För att fullt ut nå den rättsliga miniminivån enligt EU-rätten bör därför dessa möjligheter införas i svensk asyltagstiftning. För att ytterligare förbättra möjligheterna att avlägsna kriminella utlänningar bör i framtiden diplomatiska garantier komma till användning.

³ Prop. 2009/10:31, s. 111.

Uppehållstillstånd för anhöriga i hushållsgemenskap, art. 23.5

Av artikel 23.5 framgår att medlemsstaterna får besluta att rätten till uppehållstillstånd för familjeåterförening också skall omfatta nära släktingar som levde tillsammans som en del av familjen vid tidpunkten för avfärden från ursprungslandet, och som då för sin försörjning var helt eller delvis beroende av sökanden. Sådana bestämmelser infördes i svensk rätt år 1997⁴, och när direktivet senare infördes i svensk rätt ansåg inte regeringen att direktivets skrivning föranledde någon åtgärd.⁵

Direktivets bestämmelse är fakultativ, inte tvingande, och behövde därför inte implementeras i svensk rätt. Den kan därför också tagas bort, för att anpassa sig till den rättsliga miniminivån enligt EU-rätten. Sverige skall förstås fortsatt anpassa sig till Europadomstolens praxis kring rätten till familjeliv.

Uppehållstillstånd för skyddsbehövande, PUT, art. 24

Av artikel 24 framgår att tidsbegränsat uppehållstillstånd skall beviljas flyktingar och subsidiärt skyddsbehövande. Det ställs inget krav att de skall beviljas permanent uppehållstillstånd. Ett sådant krav uppställs inte någonstans i EU-rätten.

I Sverige infördes permanent uppehållstillstånd 1954, och blev 1984 normen när uppehållstillstånd beviljades, särskilt för skyddsbehövande. Först i och med migrationskrisen 2015 ifrågasattes denna ordning, och i tillfälliga lagen (2016:752) begränsades rätten till permanent uppehållstillstånd något. I och med ändringarna i utlänningsrätten vid den tillfälliga lagens upphörande år 2021, permanentades denna ordning, varigenom första uppehållstillstånd i normalfallet är tidsbegränsat, och vissa krav ställs för att därefter erhålla permanent uppehållstillstånd.

Som nyss sagts finns inga krav i EU-rätten eller annars för att ge skyddsbehövande eller andra grupper permanent uppehållstillstånd. Den rättsliga miniminivån enligt EU-rätten skulle alltså innebära att institutet permanent uppehållstillstånd utmönstras ur den svenska utlänningsrätten, till förmån för tidsbegränsade uppehållstillstånd som regelbundet måste förnyas, varpå en utredning av uppehållsgrunden kan göras.

Uppehållstillståndstid för anhöriga, at. 24.1

Av artikel 24.1 framgår att det uppehållstillstånd som beviljas anhöriga till flyktingar kan ha en giltighetstid på mindre än tre år, vilket är den minsta tillståndstid flyktingar skall få enligt direktivet. Enligt de ändringar som genomfördes i utlänningsrätten 2021 erhåller denna grupp nu uppehållstillstånd av samma längd som anknytningspersonen.

För att anpassa svensk asyllagstiftning till den rättsliga miniminivån enligt EU-rätten bör uppehållstillståndslängden minska till lägsta praktiskt möjliga nivå. Det skulle i detta fall snarast motsvara ett år.

⁴ Prop. 1996/97:25.

⁵ Prop. 2009/10:31, s. 147.

Begränsat socialt stöd till alternativt skyddsbehövande, art. 29

Av art 29.1 framgår att medlemsstaterna skall se till att de som beviljas skydd skall få samma nödvändiga sociala stöd som tillhandahålls medborgare i den medlemsstaten. Av artikel 29.2 framgår dock att medlemsstaterna får begränsa det sociala stödet till personer som innehar status som subsidiärt skyddsbehövande, alternativt skyddsbehövande, till att gälla endast grundläggande förmåner, som då skall tillhandahållas på samma nivåer och på samma villkor som för medborgare.

I Sverige erhåller skyddsbehövande genom bosättning och folkbokföring samma rätt till välfärden som medborgare, inklusive utbildning, sjukvård och allmänna bosättningsbaserade försäkringar. Det görs ingen skillnad på flyktingar och alternativt skyddsbehövande. Regeringen ansåg vid implementeringen av direktivet att den fakultativa bestämmelsen som gör skillnad på de två grupperna inte skulle utnyttjas. För att Sverige skall ligga på den rättsliga miniminivån enligt EU-rätten bör bestämmelsen utnyttjas, och alternativt skyddsbehövandes rätt till sociala förmåner begränsas så långt EU-rätten tillåter. Detta bör främst påverka rätten till försörjningsstöd (socialbidrag). De reformer som Sverigedemokraterna föreslagit kring utlänningars rätt till välfärdens olika delar torde med tiden innebära att ytterligare begränsningar blir möjliga.

Asylprocedurdirektivet (2013/32/EU)

Asylprocedurdirektivet (Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/32/EU av den 26 juni 2013 om gemensamma förfaranden för att bevilja och återkalla internationellt skydd (omarbetning)) benämns normalt det ”omarbetade asylprocedurdirektivet”, eftersom det finns ett tidigare asylprocedurdirektiv (rådets direktiv 2005/85/EG av den 1 december 2005 om miniminormer för medlemsstaternas förfaranden för beviljande eller återkallande av flyktingstatus). Nedan avses alltid det omarbetade direktivet, om det inte särskilt angivs.

Implicit återkallande av asylansökan, art. 6.2 och 28

Av artikel 6.2 framgår att medlemsstaterna skall ge asylsökande en reell möjlighet att lämna in sin ansökan. Om sökanden inte lämnar in sin ansökan får medlemsstaterna tillämpa bestämmelserna om implicit återkallande eller avstående från att ansöka i art. 28. Detta innebär att medlemsstaten skall avbryta prövningen om det finns skälig grund att anta att en sökande implicit har återkallat eller avstått från sin ansökan. I artikeln definieras bland annat vad som skall anses utgöra ett implicit återkallande eller avstående, exempelvis att underlåta att lämna information eller infinna sig för en intervju (även art. 14.5), eller att avvika eller utan tillstånd lämna angiven plats.

I det gamla asylprocedurdirektivet reglerades detta på snarlikt vis, i den dåvarande art. 20. När det direktivet implementerades i svensk rätt ansåg regeringen att det redan fanns möjlighet för asylsökande att återkalla eller avstå från en asylansökan, varför sänkades anledning att föreslå vidare författningsändringar.⁶ Sverige saknar alltså förfarande för situationer där en sökande implicit återkallar eller avstår från en asylansökan. För att anamma den rättsliga miniminivån enligt EU-rätten bör ett sådant förfarande införas, med allt vad det innebär.

Skyldigheter för sökanden, art. 13

Av artikel 13.1 i direktivet framgår att medlemsstaterna skall ålägga sökanden att samarbeta med berörda myndigheter kring asylansökan och för att fastställa olika förhållanden, som identitet. Medlemsstaterna får även utöver detta ålägga sökanden andra skyldigheter, om det är nödvändigt. Av artikel 13.2 framgår att medlemsstaterna får föreskriva särskilt om bland annat skyldighet att rapportera till berörda myndigheter eller inställa sig personligen, att överlämna handlingar av vikt, att informera om sin bostadsadress, och att sökanden får kroppsvisiteras och få sina ägodelar genomsökta.

Direktivets bestämmelser har endast i begränsad utsträckning införts i svensk lag. Det finns ingen uttrycklig bestämmelse om sökandes skyldigheter, och inga uttryckliga bestämmelser kring myndigheters befogenheter i asylärenden. När direktivet implementerades ansåg regeringen att existerande svenska bestämmelser var förenliga med direktivet, och att de fakultativa bestämmelserna inte skulle införas i svensk lag. Skyldigheten att exempelvis infinna sig hos Migrationsverket för utredning har inte införts, inte heller en generell skyldighet att överlämna handlingar av vikt, även om, som regeringen noterade, ”Migrationsverkets och polisens möjlighet att omhänderta pass och andra handlingar [svensk

⁶ Prop. 2009/10:31, s. 201.

rätt] står i överensstämmelse med [direktivet]”, liksom bestämmelsen att ”en utlännings hemresebiljett [får] tas om hand under vissa förutsättningar”.⁷

För att anamma den rättsliga miniminivån enligt EU-rätten måste samtliga bestämmelser införas fullt ut och uttryckligen, så att det står klart vilka skyldigheter asylsökande har, exempelvis att samarbeta med myndigheter, överlämna handlingar av vikt, eller informera om bostadsort, och vilka krav Migrationsverket därmed kan ställa.

Rätten till offentligt bekostat rättsligt ombud, art. 20–21

Av artikel 20.1 framgår att medlemsstaterna skall se till att sökande får kostnadsfritt offentligt biträde vid överklaganden. Detta skall åtminstone omfatta utarbetande av de nödvändiga inlagorna och deltagande i förhandlingarna i domstol eller tribunal i första instans. Av artikel 20.3 framgår att detta inte gäller om en domstol, tribunal eller annan behörig myndighet anser att sökandens överklagande saknar rimliga utsikter till framgång. Av artikel 21.2 framgår att medlemsstaterna får begränsa rätten till kostnadsfritt rättsligt ombud till att endast gälla personer som saknar tillräckliga medel, och att endast avse förfaranden i första instans. Av artikel 21.4 framgår att medlemsstaterna får införa belopps- och/eller tidsgränser för tillhandahållandet av kostnadsfritt rättsligt bistånd och biträde. Av artikel 21.5 framgår slutligen att medlemsstaterna får begära att helt eller delvis få ersättning för beviljade kostnader om och när sökandens ekonomiska situation avsevärt har förbättrats eller om beslutet att bevilja sådana kostnader fattades på grundval av falska uppgifter från sökanden.

När motsvarande bestämmelser i det ursprungliga asylprocedurdirektivet implementerades valde regeringen att behålla den ordning som redan fanns i svensk rätt, alltså att sökande fick rätt till kostnadsfritt offentligt biträde även innan ett beslut överklagats, och sedan i samtliga instanser, och utan förbehåll för sökandens egna medel, och utan tids- eller beloppsgränser.⁸

Man införde heller inte den ordning som direktivet öppnade för, att medlemsstaterna får föreskriva att kostnadsfritt ombud beviljas *endast om det är sannolikt att överklagandet eller omprövning godkänns*. I det nuvarande, omarbetade asylprocedurdirektivet, heter det enligt ovan istället att medlemsstaterna får föreskriva att kostnadsfritt ombud inte skall beviljas om en domstol, tribunal eller annan behörig myndighet anser att sökandens överklagande *saknar rimliga utsikter till framgång*. Inte heller detta implementerades av regeringen. Istället heter det i svensk rätt att offentligt biträde skall förordnas på asylsökandens begäran *om det inte är uppenbart att överklagandet kommer avslås*.

Rätten till offentligt bekostat rättsligt biträde är alltså mycket mer vidsträckt i svensk rätt än i den rättsliga miniminivån enligt EU-rätten, och finns i fler instanser, med färre begränsningar och förbehåll, och med färre krav. Rätten till offentligt biträde bör således begränsas till lägsta möjliga nivå enligt EU-rätten.

⁷ Prop. 2009/10:31, s. 187.

⁸ Prop. 2009/10:31, s. 194.

Påskyndade, gräns- och transitförfaranden, art. 31.8 och 43

Av artikel 31.8 framgår att ett medlemsland får föreskriva att ett prövningsförfarande skall påskyndas och/eller genomföras vid gränsen eller i transitzoner i vissa fall. Bland dessa fall kan nämnas att sökanden kommer från ett säkert ursprungsland, vilselett myndigheterna genom att lämna falska uppgifter, förstört identitets- eller resehandlingar, lämnat uppenbart inkonsekventa och motsägelsefulla uppgifter, lämnat in en efterföljande ansökan efter att ha återkallat sin tidigare ansökan, lämnar in en ansökan enbart för att försena verkställandet av ett avlägsnandebeslut, eller olagligen reste in i medlemslandet och utan goda skäl avstått från att anmäla sig till myndigheterna eller lämnat in en asylansökan så fort som möjligt, eller på allvarliga grunder kan betraktas som en fara för den inre säkerheten och den allmänna ordningen. I artikel 43 utvecklas begreppet gränsförfaranden, alltså att vid medlemsstatens gräns eller i transitzoner besluta om asylansökan, inom vissa tidsgränser.

I det gamla asylprocedurdirektivet reglerades samma fråga i art. 23.4 och 35, som regeringen vid implementeringen av direktivet inte fann skäl för att införa i svensk rätt.⁹ Frågan togs överhuvudtaget inte upp när det omarbetade direktivet implementerades 2017. Sverige saknar alltså de särskilda regler för påskyndande, gräns- eller transitförfaranden som EU-rätten medgiver, och som utgör en del av den rättsliga miniminivån enligt EU-rätten kring asyllagstiftningen. För att nå miniminivån enligt EU-rätten bör bestämmelser om påskyndade, gräns- eller transitförfaranden införas.

Ogrundade ansökningar, första asylland och säkert tredjeland, art. 33.2, 35 och 38

Av artikel 33.2 framgår att medlemsstaterna inte behöver pröva om sökanden uppfyller kraven för internationellt skydd i vissa fall, bland annat om ett land som inte är en medlemsstat betraktas som ett *första asylland* eller ett *säkert tredjeland*. Ett första asylland definieras enligt artikel 35 som ett land där sökanden antingen erkänts som flykting, eller åtnjuter annat tillräckligt skydd i landet, inbegripet skydd mot att refouleras. Ett säkert tredjeland definieras i art. 38 som ett land där sökandens liv och frihet inte är hotad, det inte föreligger risk för allvarlig skada, principen om non-refoulement iakttags, och sökanden kan ansöka om flyktingstatus.

Bestämmelserna hade en motsvarighet i det gamla asylprocedurdirektivet, i form av artiklarna 25–27. När dessa implementerades 2010 valde den dåvarande regeringen att göra det i begränsad omfattning, genom att Sverige anammade EU-begreppen, men behöll mer generösa skrivningar. Exempelvis gjordes bestämmelsen fakultativ (trots kritik från lagrådet), och innehåller därtill mer förmånliga undantagsbestämmelser.¹⁰ När det omarbetade direktivet implementerades 2016, gjordes ingen ändring, och Sverige har alltjämt mer generösa bestämmelser kring detta. För att närma sig den rättsliga miniminivån enligt EU-rätten bör detta ändras, och alla möjligheter att avvisa en asylansökan från en sökande som har tillräckligt skydd i ett första asylland, eller ett säkert tredjeland, användas.

⁹ Prop. 2009/10:31, s. 207–208 samt 212–213.

¹⁰ Prop. 2009/10:31, s. 217–218.

Europeiska säkra tredjeländer, art. 39

Av artikel 39 framgår att medlemsstaterna får föreskriva att en asylsökande inte skall prövas eller inte skall prövas fullständigt i fall där en behörig myndighet på grundval av sakförhållanden har fastställt att sökanden försöker att resa in eller har rest in olagligt på territoriet från ett *uropeiskt säkert tredjeland*. Ett land kan endast anses vara ett sådant om det ratificerat och följer bestämmelserna i Genèvekonventionen utan geografiska begränsningar, inrättat ett lagstadgat asylförfarande, och har ratificerat Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna och följer bestämmelserna i denna, inklusive normerna med avseende på effektiva rättsmedel.

Bestämmelserna motsvaras i det gamla asylprocedurdirektivet av artikel 24.2 och 36. Vid implementeringen av det direktivet i svensk rätt ansåg ansvarig utredare att bestämmelsen inte skulle införas i svensk rätt.¹¹ Regeringen valde heller inte att göra det, dock främst utifrån en dom som ogiltigförklarat en relaterad bestämmelse i direktivet.¹² Sverige saknar således helt en reglering kring europeiska säkra tredjeländer. För att anpassa svensk asyllagstiftning till den rättsliga miniminivån enligt EU-rätten bör en sådan införas.

Besvärstid, art. 46

Av artikel 46 framgår att medlemsstaterna skall se till att sökande har rätt till ett effektivt rättsmedel inför domstol när det gäller olika beslut som går emot sökanden. Av artikel 46.4 framgår att medlemsstaterna skall fastställa skäliga tidsfrister och andra nödvändiga bestämmelser så att sökanden kan utöva sin rätt till effektiva rättsmedel. Tidsfristerna får inte göra detta omöjligt eller orimligt svårt.

I det gamla asylprocedurdirektivet motsvarades denna bestämmelse av artikel 39.2. Vid tiden för det direktivets implementering ansåg regeringen att existerande svenska bestämmelser, med tre veckors besvärstid, uppfyllde direktivets krav.¹³ Sverige har haft tre veckor som generell besvärstid sedan 1954. Andra europeiska länder, däribland våra grannländer Danmark och Norge, har i vissa fall mycket kortare besvärstider än Sverige när det gäller just migrationsärenden. Just dessa länder omfattas inte av EU-rätten, men eftersom denna i sin tur utgår från med grundläggande konventionsåtaganden står det därför klart att deras besvärstider bättre motsvarar den rättsliga miniminivån enligt EU-rätten och även Sveriges konventionsåtaganden. Sverige bör därför generellt eller i specifika fall införa en kortare besvärstid i utlänningsärenden.

¹¹ SOU 2006:61, s. 128.

¹² Prop. 2009/10:31, s. 210 och 213.

¹³ Prop. 2009/10:31, s. 228.

Mottagandedirektivet (2013/33/EU)

Mottagandedirektivet, Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/33/EU av den 26 juni 2013 om normer för mottagande av personer som ansöker om internationellt skydd (omarbetning), har, liksom asylprocedurdirektivet ovan, en tidigare förlaga, Rådets direktiv 2003/9/EG av den 27 januari 2003 om miniminormer för mottagande av asylsökande i medlemsstaterna, det gamla mottagandedirektivet. Nedan avses alltid det omarbetade direktivet, om ej annat angivs.

Bosättning- och rörelsefrihet, art. 7

Av artikel 7 framgår att medlemsstaterna skall låta sökande röra sig fritt på värdmedlemsstatens territorium eller inom ett område som har anvisats dem av den medlemsstaten. Vidare framgår att medlemsstaterna får anvisa var sökanden skall bosätta sig, och får vägra mottagningsvillkor ifall sökanden inte gör så.

Det gamla mottagandedirektivet hade liknande bestämmelser, även då genom artikel 7. Sverige har tidigare haft ambitiösa mottagandesystem där asylsökande bott i särskilda boenden, exempelvis utredningsslussar eller mottagningscenter, särskilt i början av asylperioden. Vid tiden för det gamla direktivet hade sådant dock avskaffats. Direktivet implementerades främst genom förordningsändringar, men varken där eller i utredningsbetänkanden som låg till grund för förordningsändringarna (SOU 2003:89) sades någonting om att begränsa asylsökandes rätt att bosätta och röra sig fritt i Sverige. Frågan har sedan dess utretts igen av Mottagandeutredningen, som i sitt betänkande (SOU 2018:22) föreslog att asylsökande skulle bo i särskilda mottagningscenter den första tiden. Förslagen har inte genomförts. I september 2021 uppdrog regeringen (dir. 2021:71) åt en ny utredning att utreda samma fråga. I mars 2022 ändrades utredningens direktiv, med uppdrag att föreslå åtgärder för att asylsökande skall välja att bo i Migrationsverkets boenden under hela asyltiden (dir. 2022:16). Förslagen skall redovisas senast den 15 november 2022.

Sverige saknar en ordning som motsvarar den rättsliga miniminivån enligt EU-rätten enligt direktivets bestämmelser. Den nyssnämnda utredning har visserligen fått nya direktiv som delvis motsvarar miniminivån, men det är för det första oklart vad utredningen kommer föreslå, för det andra behandlas inte frågan om begränsad rörelsefrihet eller liknande åtgärder, och för det tredje verkar det alltjämt handla om frivillighet istället för tvång. Sverige kommer därmed med största sannolikhet fortsatt gå bortom den rättsliga miniminivån enligt EU-rätten i dessa frågor. Istället bör Sverige begränsa asylsökandes rörelse- och bosättningsfrihet så långt det är möjligt, för att på så sätt skapa förutsättningar för en snabbare och effektivare asylprocess, med mindre risk för illegal migration och fusk. Detta kan med fördel göras genom de transitcenter som Sverigedemokraterna föreslagit i många år, och som till stor del motsvarar de tidigare nämnda utredningarnas förslag.

Möjligheten till förvarstagande, art. 8

Av artikel 8 i direktivet framgår att en sökande får tagas i förvar i vissa fall. Här kan nämnas i syfte att bestämma eller bekräfta sökandens identitet eller nationalitet, i syfte att fastställa de faktorer som ansökan om internationellt skydd grundas på, som inte skulle kunna klargöras utan att ta den sökande i förvar, särskilt om det finns en risk för att sökanden avviker; och som ett led i ett förfarande i syfte att avgöra om den sökande har rätt att resa in på territoriet.

När direktivet implementerades konstaterades endast att Sveriges bestämmelser kring förvarstagning, som i princip inte förändrats sedan 80-talet, inte gick emot direktivet, som ju är av minimikaraktär. I själva verket är Sverige mer generöst, med flera förbehåll i lag och praxis. De svenska bestämmelserna gör heller ingen skillnad på olika tillståndsgrupper, exempelvis just asylsökande, som ju regleras särskilt av mottagandedirektivet. För att på allvar närma sig den rättsliga miniminivån enligt EU-rätten måste lagstiftning skärpas och preciseras, så att möjligheterna till förvarstagning blir så stora som möjligt.

Förvarstagnas rätt till kostnadsfritt rättsligt biträde, art. 9.7–9

Av artikel 9.7–9 framgår flera fakultativa bestämmelser gällande rätten till kostnadsfritt rättsligt bistånd och biträde för asylsökande som tagits i förvar. Medlemsstaterna får bland annat föreskriva att rättsligt bistånd och biträde skall givas till personer som saknar tillräckliga tillgångar, och/eller endast genom de tjänster som tillhandahålls av juridiska rådgivare eller andra rådgivare som genom nationell rätt särskilt har utsetts för att bistå och företräda sökande. Medlemsstaterna får även införa belopps- och/eller tidsgränser för tillhandahållandet av rättsligt bistånd och biträde, förutsatt att dessa gränser inte godtyckligt begränsar tillgången till rättsligt bistånd och biträde, och får begära att helt eller delvis få ersättning för beviljade kostnader om och när sökandens ekonomiska situation avsevärt har förbättrats eller om beslutet att bevilja sådana kostnader fattades på grundval av falska uppgifter från sökanden.

Som tidigare nämnt är direktivet av minimikaraktär, och Sverige är mer generöst, såsom redan framgått ovan gällande asylprocedurdirektivet. För att anamma den rättsliga miniminivån enligt EU-rätten måste Sverige alltså istället anpassa regelverket nedåt, med färre rättigheter och högre krav.

Villkor för förmåner, art. 17

Av artikel 17.1 och 17.2 framgår att medlemsstaterna skall tillgängliggöra sådana materiella mottagningsvillkor som ger de sökande en rimlig levnadsstandard som säkerställer deras uppehälle och skyddar deras fysiska och psykiska hälsa. Av artikel 17.3 framgår att dessa förmåner får villkoras av att de sökande inte har tillräckliga medel för att säkerställa en levnadsstandard som täcker deras behov i fråga om hälsa och uppehälle. Av artikel 17.4 framgår att medlemsstaterna får kräva att sökanden betalar för förmånerna om de haft tillräckliga tillgångar, och att medlemsstaterna får göra sökanden återbetalningsskyldig i efterhand om sökanden haft tillräckliga tillgångar.

I det gamla mottagandedirektivet reglerades frågan i princip sammalunda, i art. 13. Utredningen som utredde förhållandet mellan gamla direktivet och svensk lag kom fram till att Sverige saknade den typ av reglering som diskuterades i direktivet, och att de förmåner som gavs i Sverige uppfyllde kraven.¹⁴ Följaktligen har de fakultativa bestämmelserna inte implementerats i Sverige. För att Sverige skall nå den rättsliga miniminivån enligt EU-rätten bör dessa villkor och möjligheter att kräva återbetalning införas fullt ut.

¹⁴ SOU 2003:89, s. 144.

Inskränkandet av förmåner, art. 20

Av artikel 20 framgår att medlemsstaterna inskränka eller i vederbörligen motiverade undantagsfall dra in materiella mottagningsvillkor om en sökande, bland annat, lämnar den bostadsort som bestämts av myndigheter, underlåter att fullfölja sin anmälningsplikt, tillhandahålla information eller inkomma till en intervju; lämnat en efterföljande ansökan, inte ansökt om asyl så fort som möjligt, eller undanhållit ekonomiska tillgångar.

I det gamla mottagandedirektivet motsvarades bestämmelserna av artikel 16. När direktivets implementering utreddes ansågs att existerande svenska krav inte var lika långtgående som direktivets, men att detta var i sin ordning. Bland annat nämndes att Sverige saknade möjlighet till sanktioner mot de som inte söker asyl så snart som möjligt, eller avviker från en anvisad bostadsort, eller lämnar in en efterföljande ansökan.¹⁵ Det nya direktivet föranledde som ovan nämnt inga ändringar i lag. Även utöver de nämnda fallen avviker svenska bestämmelser från den rättsliga miniminivån enligt EU-rätten, särskilt som de svenska reglerna oftast är fakultativa. Sverige bör därför skärpa regelverket, och alltid inskränka förmåner när EU-rätten möjliggör det.

Rätten till offentligt bekostat rättsligt bistånd och biträde, art. 26.3–5

Av artikel 26 framgår rätten att överklaga beslut. Av artikel 26.3 framgår att medlemsstaterna får begränsa rätten till rättsligt bistånd och biträde till dem som saknar tillräckliga tillgångar, och vägra det om överklagandet eller prövningen saknar rimliga utsikter till framgång. Av 26.4 framgår att medlemsstaterna får införa belopps- och/eller tidsgränser för tillhandahållandet av kostnadsfritt rättsligt bistånd och biträde, och av 26.5 framgår att medlemsstaterna får begära att helt eller delvis bli ersatta för beviljade kostnader om och när sökandens ekonomiska situation avsevärt har förbättrats eller om beslutet att godkänna sådana kostnader fattades på grundval av falska uppgifter från sökanden.

Bestämmelserna, som liknade de som gäller enligt asylprocedurdirektivet, har aldrig fått någon inverkan på svensk lagstiftning, eftersom de svenska reglerna, som tidigare nämnts, är mer generösa. För att på allvar nå den rättsliga miniminivån enligt EU-rätten bör bestämmelserna om rätten till offentligt bekostat bistånd och biträde skärpas.

¹⁵ SOU 2003:89, s. 152.

Familjeåterföreningsdirektivet (2003/86/EG)

Familjeåterförening för alternativt skyddsbehövande, art. 3.2 c

Av familjeåterföreningsdirektivets artikel 3.2 c framgår att direktivet inte gäller alternativt skyddsbehövande, som alltså inte har rätt till familjeåterförening enligt direktivet.

När direktivet implementerades i svensk rätt 2006 ansåg den dåvarande socialdemokratiska regeringen att existerande svenska bestämmelser, som tillät familjeåterförening i många fler fall, skulle behållas.¹⁶ När den tillfälliga lagen infördes 2016 ansåg den dåvarande socialdemokratiska regeringen att Sverige skulle anpassa sig till miniminivån enligt EU-rätten, och att därmed endast flyktingar skulle ha rätt till familjeåterförening enligt direktivet.¹⁷ När den tillfälliga lagen förlängdes 2018 ansåg istället den socialdemokratiska regeringen återigen att familjeåterförening skulle tillåtas i fler fall.¹⁸ När den tillfälliga lagen upphörde 2021, införde regeringen dessa mer generösa bestämmelser i den vanliga utlänningslagen (2005:716).¹⁹

Sverige går utöver den rättsliga miniminivån enligt EU-rätten, och bör i syfte att nå denna nivå följaktligen begränsa rätten till familjeåterförening till endast flyktingar.

Definitionen av familjer, art. 4.1

Av direktivets artikel 4.1 a och b framgår att medlemsstaterna skall tillåta familjeåterförening för referenspersonens (anknytningspersonen) make och för deras gemensamma barn. Av artikel 4.1 c och d framgår att det även skall tillåtas för anknytningspersonens eller makens egna barn, om de har ensam vårdnad över barnen, och barnet är beroende av honom eller henne för sin försörjning. Medlemsstaterna får tillåta familjeåterförening även ifall anknytningspersonen eller maken har gemensam vårdnad över barnen, om den andra vårdnadshavaren lämnat sitt medgivande.

När direktivet implementerades 2006 konstaterade den dåvarande socialdemokratiska regeringen att Sveriges bestämmelser på området gick utöver direktivets, som är av minimikaraktär. Detta har i princip inte förändrats sedan dess. Sverige ställer följaktligen inga krav på att ett barn enligt ovan skall vara beroende av föräldern för sin försörjning, och utnyttjar inte möjligheten att förbjuda anhöriginvandring vid delad vårdnad, och den andra föräldern alltså lever utomlands, normalt sett med barnet. För att nå den rättsliga miniminivån enligt EU-rätten bör dessa möjligheter utnyttjas.

¹⁶ Prop. 2005/06:72, s. 26.

¹⁷ Prop. 2015/16:174, 155.

¹⁸ Prop. 2018/19:128, s. 42.

¹⁹ Prop. 2020/21:191, s. 84.

21-årsgräns, art. 4.5

Av artikel 4.5 framgår att medlemsstaterna i syfte att garantera en bättre integration och förhindra tvångsäktenskap får kräva att anknytningspersonen och dennes make skall ha uppnått en viss lägsta ålder, dock högst 21 år, för att familjeåterförening skall tillåtas.

Vid implementeringen år 2006 ansåg den dåvarande socialdemokratiska regeringen att direktivets möjlighet skulle utnyttjas endast i så måtto att uppehållstillstånd *kan* vägras om makarna är underåriga.²⁰ När den tillfälliga lagen infördes år 2016 ansåg regeringen att bestämmelsen skulle skärpas för att anpassa de svenska reglerna till miniminivån enligt EU-rätten, men endast genom att åldersgränsen höjdes från 18 till 21. Bestämmelsen var alltså fakultativ.²¹ Migrationskommittén föreslog i sitt betänkande år 2020 att 21-årsregeln skulle permanentas, men regeringen valde vid den tillfälliga lagens upphörande istället att återgå till den ordning som gällt före den tillfälliga lagen.²²

För att svensk asyllagstiftning skall närma sig den rättsliga miniminivån enligt EU-rätten, och för att skydda barn från tvångsgiftemål, bör en generell 21-årsgräns införas vid all anhöriginvandring.

Försörjningskrav, art. 7.1

Av artikel 7.1 framgår att medlemsstaterna får ställa ett försörjningskrav på anknytningspersonen att ha en bostad, en sjukförsäkring, och en tillräcklig inkomst. Om inkomsten nämns särskilt att det rör sig om ”stabila och regelbundna försörjningsmedel som är tillräckliga för att försörja referenspersonen och hans eller hennes familjemedlemmar utan hjälp från systemet för socialt bistånd i den berörda medlemsstaten”. När direktivets implementering utreddes år 2005 förordade utredningen att ett försörjningskrav inte skulle införas, bland annat av jämställdhetskäl och med hänsyn till utländska medborgare som har en svag ställning på den svenska arbetsmarknaden.²³ Följande år implementerades de obligatoriska bestämmelserna i direktivet utan att de fakultativa försörjningskraven berördes.²⁴

Den följande Alliansregeringen lät dock utreda frågan, och i betänkandet föreslog utredningen att ett begränsat försörjningskrav skulle införas,²⁵ vilket gjordes 2010.²⁶ Undantagen från försörjningskraven var dock många, och den följande socialdemokratiska regeringen skrev vid den tillfälliga lagens införande år 2016 att ”Huvudregeln är [...] försedd med så många undantag att de fall då försörjningskrav ställs upp i själva verket kan sägas höra till undantagen.”²⁷ Följaktligen infördes försörjningskrav i fler fall, men alltså i begränsad omfattning. Dessa krav luckrades över tiden upp, och permanentades sedan när den tillfälliga lagen upphörde 2021.²⁸

De svenska försörjningskraven innebär dels att anknytningspersonen skall förfoga över en bostad som uppfyller en rad olika krav, dels att han har en inkomst eller tillgångar som

²⁰ Prop. 2005/06:72, s. 38.

²¹ Prop. 2015/16:174, s. 40.

²² Prop. 2020/21:191, s. 102–103.

²³ SOU 2005:103, s. 118 ffr.

²⁴ Prop. 2005/06:72.

²⁵ SOU 2008:114.

²⁶ Prop. 2009/10:77.

²⁷ Prop. 2015/16:174, s. 46.

²⁸ Prop. 2020/21:191.

motsvarar förbehållsbeloppet vid utmätning av lön enligt 7 kap. 5 § utsökningsbalken, i dagsläget (2022) 8 520 kronor efter skatt och hyra. En sådan låg inkomst innebär att familjens inkomst med råge understiger kollektivavtalsenliga ingångslöner, och har en så låg disponibel inkomst att hushållet riskerar fattigdom enligt SCB:s och OECD:s definitioner. Det kan knappast motsvara direktivets bestämmelser. De svenska försörjningskraven saknar också helt någon motsvarighet till direktivets krav på en sjukförsäkring, något som ytterst beror på att den allmänna svenska sjukförsäkringen omfattar alla bosatta oavsett medborgarskap.

För att nå den rättsliga miniminivån enligt EU-rätten måste försörjningskraven alltså skärpas, både vad avser inkomsten, och kravet på en sjukförsäkring.

Integrationsåtgärder, art. 7.2

Av artikel 7.2 framgår att medlemsstaterna får kräva att tredjelandsmedborgare följer integrationsåtgärderna i enlighet med nationell lagstiftning.

Vi tiden för direktivets implementering hade Sverige inga integrationsåtgärder i lag, och regeringen bedömde att sådana inte borde införas.²⁹ För att närma sig den rättsliga miniminivån enligt EU-rätten bör dock sådana integrationskrav införas i lag, och som villkor för familjeåterförening.

Etablerade familjeband före inresa, art. 9.2

Av artikel 9.2 framgår att medlemsstaterna får begränsa vissa rättigheter, till exempel vem som har rätt till familjeåterförening (art. 10), hur bevisbördan skall värderas (art. 11) eller om undantag från försörjningskrav (art. 12), till flyktingar vilkas familjeband har etablerats före inresan. Vid implementeringen av direktivet år 2006 avsåg den dåvarande socialdemokratiska regeringen att ingen författningsändring var föranledd av bestämmelsen. Vid tillfälliga lagens införande 2016 ansåg dock den dåvarande socialdemokratiska regeringen att "Familjeåterföreningsdirektivet uppställer inte något krav på att det ska finnas en möjlighet att få uppehållstillstånd [i fall som rör nyetablerade relationer]",³⁰ varför flyktingars rätt till tillstånd i sådana fall togs bort. Migrationskommittén föreslog i sitt betänkande att denna regel skulle permanentas i utlänningsrätten,³¹ men i den följande propositionen valde regeringen istället att återinföra den möjlighet som togs bort i tillfälliga lagen.³²

För att anpassa asyllagstiftningen till den rättsliga miniminivån enligt EU-rätten bör möjligheten att begränsa rätten till familjeåterförening till flyktingar vilkas familjeband etablerats före inresan utnyttjas fullt ut.

²⁹ Prop. 2005/06:72, s. 44.

³⁰ Prop. 2015/16:174, s. 41.

³¹ SOU 2020:54, s. 259–261.

³² Prop. 2020/21:191, s. 88–89.

Sverigedemokraterna